

CANNABIS TILL TRÖST OCH GLÄDJE

Oskar skriver i ett e-brev att det vore underbart att få framföra sina åsikter om cannabis i en tidningsintervju. Att vara anonym struntar han i eftersom han inte anser att bruket är något att dölja. Han tycker det skulle vara väldigt stort att få sätta sitt namn på cannabisämnet. En drog han haft mycket hjälp och glädje av.

(publicerat i Narkotikafrågan nr 1, 2011)

Text: Pelle Olsson©

Jag träffar Oskar i hans lägenhet i Uppsala där han bor tillsammans med sin flickvän. I december fyllde han 18 men ger intryck att vara några år äldre. Han formulerar sig lugnt och säkert. Det märks att han älskar att debattera och diskutera, precis som han beskrivit sig själv i vår brevväxling innan intervjun. Ända sedan småskolan har han varit ett år yngre än klasskamraterna.

– Jag har alltid legat lite före, säger han. Jag ser inte så mycket koppling till de i min egen ålder.

Bägge föräldrarna är akademiker, men skilda. Oskar har fått mycket intellektuell stimulans hemifrån. Han är intresserad av poesi, både att läsa och skriva själv, och han har uppträtt som estradpoet några gånger. Ett annat intresse är kampsporter som tränat sedan han var elva. Som 14-åring kom han i kontakt med cannabis.

– Jag hade börjat röka cigaretter för att det var tufft. Det ångrar jag idag och har försökt sluta flera gånger. Cannabis provade jag eftersom det mina äldre kompisar berättade om drogen lät lockande. Jag hade sömnproblem och tyckte att livet var tråkigt och färglöst. Jag tror det är ärftligt. Pappa och farfar har också lidit av depressioner.

– Jag fick effekt första gången jag rökte, fortsätter han. Vi var några kompisar som var ute och gick. En drog upp en joint och frågade om någon ville prova. Javisst, jag var direkt på. Euforisk, är väl bästa ordet att beskriva känslan Annorlunda. Nej jag blev inte fnittrig utan lugn och sansad. Jag blev mig själv helt enkelt. Jag gillade det och omedelbart efter köpte jag en femma (5 gram) direkt.

Snart rökte han regelbundet. Först två, tre gånger i veckan, sedan dagligen

– Hur hade du råd?

– Genom att prioritera bort allt annat. Cannabis gjorde min livskvalité mycket högre. Det blev bättre med sömnen. Jag röker alltid innan jag går och lägger mig. När man är stend sover man väldigt bra och väldigt länge. Depressionen försvann i princip. Jag mådde fortfarande dåligt och inser nu att jag inte botade depressionen, jag tryckte bara bort den. Vid den åldern tyckte jag det var skitbra.

Oskar hade varit hos psykolog vid flera tillfällen och påbörjat utredningar på grund av sin nedstämdhet, men alltid avbrutit kontakten eftersom han inte hittade någon psykolog han tyckte om. När de föreslog antidepressiva mediciner backade han.

– Jag är emot kemiska mediciner, speciellt psykofarmaka.

– Cannabis innebär också kemisk påverkan på hjärnan

– Jovisst, men de biverkningarna som jag hört om, att man blir dummare, är sånt jag kan leva med. Jag anser mig själv vara så pass skärpt att jag har råd att förlora lite grann. Men om man är dum från början och börjar röka cannabis, då kan man bli riktigt jävla dum.

– Har du sett det också?

– Det har jag garanterat gjort! Eftersom många i umgängeskretsen röker så träffar man på alla sorters människor. Det finns både de som var smarta från början och har lyckats röka sig själv dumma och så finns det de som var dumma från början som blivit helt bombade.

Sådana personer borde inte använda cannabis, tycker han, och inte heller psykiskt instabila personer. Man kan ändå inte förbjuda drogen, eller någon annan narkotika. Han är själv starkt emot heroin, amfetamin och kokain men anser att det är upp till var och en att bestämma vad som är farligt.

– Hur har du märkt att närminnet blivit sämre?

– Jag måste kolla på klockan ofta. Jag glömmer bort skämt jag dragit tidigare. Ibland har jag svårt att hålla fokus. Och så kommer jag inte ihåg vilka läxor jag har. Det är egentligen mest när jag tänder av vissa perioder som det blir så.

Oskar klarar sig ändå skapligt i skolan. Han går redan sista året på gymnasiet samhällslinje. Där propagerar han öppet för cannabis. Samma sak när stått på scen och läst egna dikter. Han har även rökt i skolan. Till slut skickade hans lärare honom till Ungdomsteamet för att ta urinprov.

– Min samhällslärare är väldigt anti, vilket beror på att hon är dåligt informerad. Hon tror verkligen att det är en dödlig drog eftersom hon hade en kompis som dog av en överdos. Det kopplar hon till cannabis eftersom han eller hon hade börjat med det.

Oskar blev förstås arg över lärarens förslag men gick ändå med på kontrollerna. Han insåg efter ett tag att det fanns en omtanke från lärarens sida, även om den var missriktad. Han vill bevisa både för henne och sig själv att han kunde sluta röka och att cannabis inte är beroendeframkallande.

– Och så slipper jag kontakt med soc, säger Oskar.

När han lämnade de första proverna på Ungdomsteamet var THC-halterna mycket höga. De högsta i skolans historia, vilket han är stolt över. Det dröjde en månad innan värdena var nere på noll. Han tycker inte att det har varit något problem att avstå från cannabis. Under tre månader ska han lämna prover, sedan kan han börja röka på igen.

Jag frågar om han märkte någon skillnad av det påtvingade uppehållet.

– Ja, jag tänker på ett annorlunda sätt, men jag ska inte säga att det är bättre. Vissa saker blev mindre intressanta när jag slutade röka andra blev mer intressanta.

– Vilka saker blev mer intressanta?

– Sociala grejer, fixa nya kontakter, skaffa nya vänner. När jag inte rökte blev det lättare att umgås med andra som inte rökte. Läxor och sånt blev också mer intressanta när jag slutade röka. Men jag sover sämre igen och jag mår allmänt sämre.

De symtomen kopplar han inte ihop med avtändningen eftersom det ”inte finns något i cannabis som kan framkalla abstinenssymtom”. Cannabis är inte som andra droger i det hänseendet, menar han.

Under tiden vi pratar har Oskar tagit fram en bricka med cigarettpapper och tobak. Han strör också något mörkt pulver i papperet innan han rullar ihop den och drar några os.

– Det är spice, säger han. De har ändrat sammansättningen minimalt så att det har blivit lagligt. Jag köper det på nätet.

Spice är konstgjort THC som ger ett cannabisliknande rus. Det är ändå inte samma sak. Oskar känner att det inte är äkta vara. Fördelen med spice är att det inte syns på urinproven.

– Just nu röker jag mest för att kunna sova, säger han.

– Du sa nyss att du ville visa att du kan vara utan.
 – Det är skillnad på cannabis och spice. Ja, det är klart att det är lite hyckleri, men det är så sällan jag röker spice.

– Bara en gång varje kväll?

– Näh, det har inte blivit de senaste dagarna.

– Utom just nu.

– På grund av att jag kände mig lite spänd inför intervjun.

En annan nackdel för Oskar att vara utan riktig cannabis är att han dricker mer alkohol sedan han började med urinproverna.

– Tidigare drack jag bara en gång i månaden. Två, högst tre starköl. Alkohol har inte positiva effekter på mig. Jag får kort stubin och vill börja slåss. Det är därför jag röker cannabis. Det har lugnande verkan på mig. Nu dricker jag två tre gånger i månaden med mina polare. Vi super oss rejält dyngfulla faktiskt.

– Vad är det för nöje att vara kraftigt berusad så ofta?

– Bra fråga. Jag kan inte svara på varför vi dricker så mycket som vi gör när vi är ute. För att man kan.

Jag frågar om han märkt av några andra biverkningar förutom att bli lite trögtänkt och seg när han har röker cannabis.

– Jag har haft ett par, tre stycken riktigt obehagliga upplevelser, men det jag skratta åt idag eftersom vi hade rökt så fruktansvärt mycket. En gång att jag stod i en park och skulle hem till min pappa. Jag hade en tanke att om jag går framåt så ökar tiden och hastigheten så att jag kommer att åldras väldigt fort. Jag fick panik och måste stå stilla. En kilometer tog tre timmar.

Ibland har han fått dåliga rus av att röka i fel situationer, till exempel när han varit deprimerad. Då har det varit cannabis av låg kvalitet. Han har mått fysiskt illa, men tack vare sin rutin som cannabisrökare vet han att det är bara att vänta tills det går över.

Oskar har förstås sett andra som snedtändningar. En gång rökte han med sin förra flickvän som inte var så van

– Plus att hon var ganska psykiskt instabil. Hon började spasma. (krampa). Det var obehagligt för båda. Men vi redde ut det. Jag försökte hålla henne lugn tills det klingade av.

– Du vet att det kommer att hända igen? säger jag.

– Det kommer det att göra, men det är lika obehagligt att vara för full och titta mer i en toalettstol.

– Du har inga tankar att det kan vara skadligt i längden?

– Jo, men det finns ingen ofarlig drog. Det är självklart inte bra att jag började röka tidigt. Men det finns farligare saker. Det är i alla fall ett argument för att det är mindre dåligt. Om jag drack mig full tre-fyra gånger per dag skulle det vara värre. Så mycket rökte jag förut.

Oskar anser att haschpsykoser är en bluff. Ordet finns bara på svenska, inte på något annat språk, påstår han. Han förnekar också att cannabis är beroendeframkallande på samma sätt som alkohol eller annan narkotika. Möjligtvis kan man bli psykiskt beroende, eftersom cannabis hjälper till att trycka undan verkligheten. Man kan bli beroende av i princip vad som helst, menar han.

– Det kan man inte,. Du kan inte bli beroende av nyponsoppa.

– Det beror på vilket psyke man har när man dricker nyponsoppa. Om man kopplar ihop det med något positivt, att jag älskar smaken så mycket att jag glömmer bort hur jobbigt jag har det just nu. Då kan man säkert utveckla ett beroende till nyponsoppa. Eller att tugga tuggummi.

– Det finns inga kliniker som behandlar folk som inte kan sluta med tuggummi. Men det finns haschavvänjningsprogram på 30-40 platser i Sverige trots att bara en minoritet av befolkningen använder det.

– Det är bullshit att man behöver gå på rehabilitering för att sluta med cannabis.

Oskar förklarar sin invändning på följande sätt: cannabis hjälper dig att trycka bort verkligheten. När man slutar använda kommer den verkligheten tillbaka. Det är detta man behöver hjälp att hantera. Inte att avvänja sig från drogen. Cannabis är alltså inte fysiskt beroendeframkallande. Man kan bli psykologiskt beroende, inte kemiskt.

Han inser att cannabis påverkar hjärnan, men på ett annat sätt än de droger man blir verkligt beroende av. Vad det är som gör cannabis unikt i det avseendet kan han inte svara på.

– Jag är ingen expert, säger han, men utifrån egen och andras erfarenhet kan man alltid sluta med cannabis utan problem. Jag känner många som har gjort det.

Oskar har läst på mycket om cannabis. Han känner till vad forskarna säger om drogen, och att man skadas särskilt mycket under tonåren. Tänker han inte på det?

– Jag ska inte förneka att jag är orolig, säger han. Men det är risker jag är beredd att ta. Ifall jag upptäcker att jag förstör min hälsa kommer jag att sluta för så mycket älskar jag inte cannabis.

– Du har redan noterat att närminnet är sämre och du är bara 18. Vad tror du händer med ditt minne när du är trettio eller fyrtio?

– Närminnet kommer säkert att försämrans ytterligare, men även om det blir mycket värre är det ett pris jag är villig att betala.

Och framtiden. Kommer han alltid att röka cannabis dagligen?

– Nån gång kommer jag väl att röka mindre, men jag kommer inte att sluta helt. På universitetet räknar jag med att kunna fortsätta lika mycket.

– Du tror inte att det hindrar dina studier?

– Det tror jag inte. Men jag siktar på att bli lärare och då kan jag inte vara stenad under arbetsdagen.